

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 1
Rotel 13

DOM
2022-12-16
Göteborg

Mål nr
B 2712-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Halmstads tingsrätts dom den 11 mars 2022 i mål nr B 1860-21, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande (Åklagare)

Chefsåklagaren Kajsa Sundgren
Särskilda åklagarkammaren

Motpart (Tilltalad)

TOMMY Kurt Erling Andersson, 19900702-3139
Norrkatan 22 B, 432 41 Varberg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Stellan Elmgren
Köpmansgatan 23, 302 42 Halmstad

SAKEN

Tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Med ändring av tingsrättens dom dömer hovrätten Tommy Andersson för tjänstefel enligt 20 kap. 1 § första stycket brottsbalken till 40 dagsböter om 160 kr.

Det tingsrätten har förordnat om beslag ska fortfarande gälla.

Det som tingsrätten har förordnat om sekretess ska fortfarande gälla.

Sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska även i fortsättningen vara tillämplig på de uppgifter som har lagts fram vid hovrättens förhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet.

Tommy Andersson ska betala en avgift på 800 kr enligt lagen om brottsofferfond.

Stellan Elmgren ska få ersättning av staten med 26 363 kr, varav 14 060 kr för arbete, 5 940 kr för tidsspillan, 1 090 kr för utlägg och 5 273 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Dok.Id 664296

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Tommy Andersson ska ersätta staten 17 000 kr av kostnaderna för sin försvarare vid tingsrätten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Halmstads tingsrätts dom den 11 mars 2022 i mål nr B 1860-21, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande (Åklagare)

Chefsåklagaren Kajsa Sundgren
Särskilda åklagarkammaren

Motpart (Tilltalad)

JILL Åsa Hanna Larsson, 19970101-6066
Lillaskog Styckesliden 2, 511 98 Hyssna

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Björn Hurtig
Lilla Brogatan 7, 503 32 Borås

SAKEN

Tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Med ändring av tingsrättens dom dömer hovrätten Jill Larsson för tjänstefel enligt 20 kap. 1 § första stycket brottsbalken till 40 dagsböter om 250 kr.

Det tingsrätten har förordnat om beslag ska fortfarande gälla.

Det som tingsrätten har förordnat om sekretess ska fortfarande gälla.

Sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska även i fortsättningen vara tillämplig på de uppgifter som har lagts fram vid hovrättens förhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet.

Jill Larsson ska betala en avgift på 800 kr enligt lagen om brottsofferfond.

Björn Hurtig ska få ersättning av staten med 23 580 kr, varav 15 862 kr för arbete, 2 526 kr för tidsspillan, 476 kr för utlägg och 4 716 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Jill Larsson ska ersätta staten kostnaderna för sin försvarare vid tingsrätten.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten dömer Tommy Andersson och Jill Larsson för tjänstefel i enlighet med åtalet och att påföljden bestäms till dagsböter.

Tommy Andersson och Jill Larsson har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten har tagit del av samma utredning som tingsrätten. Förhören som hölls där har spelats upp.

Tingsrätten har i sin dom redogjort för de skriftliga anvisningar som gällde för Tommy Andersson och Jill Larsson i deras arbete som arrestvakter vid aktuell tidpunkt. Hovrätten noterar särskilt att det av anvisningarna framgår att stationsbefälet alltid ska kontaktas vid en incident med frihetsberövad och att stationsbefälet fortlöpande ska ompröva hur ofta tillsyn av den intagne ska ske, med hänsyn tagen till ålder, brottets art och övriga riskfaktorer.

Av utredningen framgår att Tommy Andersson och Jill Larsson, vid utövandet av sin tillsyn över den intagne mannen, uppmärksammade att han hade rivit sönder ett lakan samt rullat ihop och gjort knutar på ett annat lakan. Det är vidare utrett att Tommy Andersson och Jill Larsson, efter att de uppmärksammade mannens förehavanden med sängkläderna, inte vidtog någon åtgärd förutom att notera mannens agerande på ett tillsynsblad.

Av såväl Tommy Anderssons och Jill Larssons som stationsbefälet Daniel Skooghs uppgifter framgår att intagna personer i vissa fall nekas sängkläder på grund av att sådana kan användas vid självska debeteende. Tommy Andersson och Jill Larsson var alltså medvetna om att lakan kan utgöra en säkerhetsrisk för de intagna. Mot bakgrund av detta står det enligt hovrättens bedömning klart att den intagne mannens hantering av sina lakan var en sådan incident som enligt arrestvakternas instruktioner skulle ha rapporterats till stationsbefälet, vilket även Daniel Skoogh uppgett i sitt vittnesförhör. Tommy Anderssons och Jill Larssons underlåtenhet att ingripa eller informera stationsbefälet har utgjort ett åsidosättande av vad som gällt för deras arbetsuppgift.

Tommy Anderssons och Jill Larssons underlåtenhet att agera har skett i samband med myndighetsutövning. De har själva uppgett att de diskuterade om de skulle vidta någon åtgärd eller kontakta stationsbefälet med anledning av den intagne mannens agerande men att de gjorde bedömningen att det inte förelåg någon risk för den intagnes hälsa. Underlåtenheten har alltså inte skett med uppsåt. Även om mannen inte tidigare bedömts suicidal eller visat tecken på självskadebeteende borde det ha stått klart för Tommy Andersson och Jill Larsson att den intagne mannens hantering av sina lakan utgjorde en säkerhetsrisk och att denna omständighet var relevant information för stationsbefälets löpande omprövning av den intagne mannens tillsyn. Tommy Andersson och Jill Larsson har därmed varit oaktsamma när de underlät att agera eller informera stationsbefälet om incidenten.

Med hänsyn till att tillsyn av de intagna är en väsentlig uppgift för arrestvakterna och att underlåtenheten föranlett risker för den intagne mannens hälsa kan gärningen inte bedömas som ringa. Tommy Andersson och Jill Larsson ska därför dömas för tjänstefel. Påföljden kan stanna vid låga dagsböter.

Eftersom Tommy Andersson och Jill Larsson döms för brott ska de enligt 31 kap. 1 § rättegångsbalken betala kostnaden för sina försvarare till staten. Hovrätten anser att det finns skäl att låta betalningsskyldigheten omfatta endast kostnaden för de offentliga försvararna vid tingsrätten. Tommy Anderssons betalningsskyldighet ska även begränsas med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 13 januari 2023

Hovrättsrådet Johanna Hagman, tf. hovrättsrådet Anna-Maria Vesterberg, tf. hovrättsassessorn Sara Selheden samt nämndemännen Jane Bredin och Björn Lansinger har deltagit i avgörandet.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 7
Handläggare 4

Mål nr B 1860-21

Rättelse/komplettering

Dom, 2022-03-11

Domskäl

- Rättelse och komplettering, 2022-03-15
Beslut av: rådmannen Anna Trulsson

1. Åklagaren har framställt följande särskilda yrkande.

Det yrkas att beslaget av angivet gods ska bestå tills domen vinner laga kraft: sängkläder (bäddset tre delar; påslakan, underlakan samt örngott i papperskvalitet, beslagsnummer 2021-0150-BG156.1). Det beslagtagna ska därefter återlämnas till Polismyndigheten.

2. Tidspillan till Björn Hurtig uppgår rätteligen till 3 300 kr.

Beslutet får överklagas senast den 5 april 2022.

Anna Trulsson

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 7
Handläggare 4

DOM
2022-03-11
meddelad i
Halmstad

Mål nr: B 1860-21

PARTER (Antal tilltalade: 2)

Tilltalad

TOMMY Kurt Erling Andersson, 19900702-3139
Norrkatan 22 B
432 41 Varberg

Offentlig försvarare:

Advokat Stellan Elmgren
Advokaterna Elmgren och Lindgren HB
Köpmansgatan 23
302 42 Halmstad

Åklagare

Chefsåklagare Kajsa Sundgren
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren
205 90 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
2021-04-30

Förverkande och beslag

Beslaget av sängkläder (bäddset om tre delar; påslakan, underlakan samt örngott i papperskvalitet) ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Polismyndigheten (Polismyndigheten Region Väst, Utredning 1 Göteborg SU); beslagsgiggare 2021-0150-BG156 nr. 1).

Sekretess

Sekretessen enligt 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för uppgifter som föredragits bakom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet.

Ersättning

1. Stellan Elmgren får ersättning av staten med 43 528 kr. Av beloppet avser 25 956 kr arbete, 7 920 kr tidsspillan, 946 kr utlägg och 8 706 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Södra Vägen 5

Telefon

035-15 25 00

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:00

Postadress

Box 193

301 05 Halmstad

E-post

halmstads.tingsratt@dom.se

Webbplats

www.halmstadstingsratt.domstol.se

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 7
Handläggare 4

DOM
2022-03-11
meddelad i
Halmstad

Mål nr: B 1860-21

Tilltalad

JILL Åsa Hanna Larsson, 19970101-6066
Lillaskog Styckesliden 2
511 98 Hyssna

Offentlig försvarare:
Advokat Björn Hurtig
Försvarsadvokaterna Väst Björn Hurtig AB
Lilla Brogatan 7
503 32 Borås

Åklagare

Chefsåklagare Kajsa Sundgren
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren
205 90 Malmö

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken
2021-04-30

Förverkande och beslag

Beslag, se s. 1.

Sekretess

Sekretessen enligt 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för uppgifter som föredragits bakom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet.

Ersättning

1. Björn Hurtig får ersättning av staten med 39 540 kr. Av beloppet avser 28 119 kr arbete, 3 330 kr tidsspillan, 213 kr utlägg och 7 908 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Södra Vägen 5

Telefon

035-15 25 00

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:00

Postadress

Box 193

301 05 Halmstad

E-post

halmstads.tingsratt@dom.se

Webbplats

www.halmstadstingsratt.domstol.se

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat ansvar för tjänstefel i enlighet med 20 kap 1 § st brottsbalken enligt följande gärningsbeskrivning.

TJÄNSTEFEL (0150-K2423-21)

Inom arrestverksamheten är tillsynen av de intagna högsta prioritet, bl.a. för att minimera risken för självskaedehandlingar. En person som intagits i arrest ska förses med sängkläder. Utrustningen får dock begränsas om det är nödvändigt för att förhindra att den intagne allvarligt skadar sig själv. (3 kap 3 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisarrester; PMFS 2015:7 FAP 102-1).

Jill Larsson och Tommy Andersson tjänstgjorde den 30 april 2021 som arrestvakter i arresten Halmstad. Deras primära uppgift har varit att utöva tillsyn över de intagna personerna i arresten, bl.a. en man anhållen för ett mycket allvarligt brott.

Tommy Andersson och Jill Larsson har ca kl. 15.30 uppmärksammat att den anhållne mannen "rivit sönder ett lakan och rullat ihop ett annat" samt gjort knutar på lakanet. De har därefter underlåtit att ta bort lakanen och/eller meddela stationsbefälet om incidenten. Jill Larsson och Tommy Andersson har därigenom genom underlåtenhet, uppsåtligen eller av oaktsamhet, vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gäller för uppgiften. Gärningen är inte ringa.

Den anhållne mannen har samma eftermiddag i cellen bakbundit sina händer och hängt eller försökt att hänga sig genom att trä en snara om halsen som han fäst i en vattenkran. Snaran och det mannen använt för att binda sina händer har han tillverkat av lakanen. Situationen har uppmärksamats och avbrutits av annan person, ca kl 16.50.

Det hände den 30 april 2021 på Polisen Halmstad, Norra Källegatan 3, Halmstads kommun.

Tommy Andersson och Jill Larsson har angett följande inställning till åtalet. De förnekar brott. De har utövat tillsyn enligt sina arbetsuppgifter och har inte genom underlåtenhet uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för uppgiften.

Tommy Andersson och Jill Larsson har inte haft någon erinran mot det särskilda yrkandet.

DOMSKÄL

Bakgrund

Tommy Andersson och Jill Larsson är båda anställda av Avarn Security. De har båda genomgått utbildning i polismyndighetens regi och arbetat några år som arrestvakter. Vid tidpunkten för den aktuella händelsen arbetade de som inhyrda arrestvakter på arresten i Halmstad, där Daniel Skoogh arbetade som stationsbefäl.

Natten till den 29 april 2021 hämtades en man till förhör och anhölls samma natt för ett mycket allvarligt brott. Mannen avvisiterades och vid det tillfället var Jill Larsson närvarande. Mannen placerades sedan i cell nummer 13. Inledningsvis hade stationsbefälet beslutat om tillsyn var 15:e minut, vilket motsvarade ”normal risk”. Senare på natten ändrades tillsynen till var 60:e minut, vilket också motsvarade ”normal risk”.

Tommy Andersson och Jill Larsson började sitt arbetspass den 30 april 2021 kl. 15.00 och skulle jobba fram till kl. 23.00. Av det tillsynsblad som sitter utanför varje cell och där arrestvakterna noterar sina iakttagelser av den intagne framgår att tillsyn skett kl. 15.00, kl. 15.32 och kl.16.00, alltså oftare än vad som föreskrivits. Av övervakningsfilm framgår att tillsyn dessutom skett vid ytterligare tillfällen, som inte dokumenterats. När det gäller de fall av tillsyn som noterats på tillsynsbladet har vid första tidpunkten kl. 15.00 antecknats att den intagne ”går runt”. Vid den andra tidpunkten kl. 15.32 har antecknats ”rivit sönder lakan och rullat ihop ett annat”. Denna anteckning har signerats av både Tommy Andersson och Jill Larsson. Vid den tredje tidpunkten kl. 16.00 har antecknats ”vaken-står vid dörr”.

Kl. 16.50 kom utredaren Andreas Lindskog till arresten för att underrätta den intagne mannen om att han var fortsatt anhållen. Den intagne mannen påträffades då på toaletten med en snara runt halsen, som var fäst i kranen på handfatet, och med händerna bakbundna. Både snaran och bakbindningen hade tillverkats av lakan från cellen.

Sedan Andreas Lindskog tagit av snaran från den intagne mannen och ambulans tillkallats konstaterades att den intagne mannen inte tillfogats några allvarliga fysiska skador. Han flyttades herefter till PIVA.

Utredningen i målet

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat incidentrapport, fotografier av den aktuella snaran och hur den var fäst vid handfatets kranar, tillsynsblad, DAF (frihetsberövande), Arbetsinstruktion arresten i Halmstad, Anvisningar för arresten i Halmstad och Polismyndighetens handbok för arrestverksamhet PM 2017:63, beslagsprotokoll, PM och fotografier av lakan av samma sort som användes vid tillfället jämte syn av sådana samt film från övervakningsfilm och PM angående filmen.

Tommy Andersson och Jill Larsson har som skriftlig bevisning åberopat delar ur tillsynsblad.

Åklagaren har som muntlig bevisning åberopat förhör med Tommy Andersson och Jill Larsson samt vittnesförhör med polismännen Andreas Lindskog och Daniel Skoogh. Från förhören sammanfattar tingsrätten följande uppgifter.

Tommy Andersson

Han har arbetat inom väktarbranschen i 5-6 år. Han har kört rondbil, varit på campingar, på Migrationsverket och mycket på arrester. Han har jobbat med Jill Larsson flera gånger innan händelsen. De har ett bra samarbete och arbetsklimat. Han uppfattar Jill Larsson som väldigt duktig och att hon tar jobbet på allvar. När han jobbat som arrestvakt har det oftast varit i Halmstad men även på andra orter. Han har fått utbildning på att arbeta i en arrest. Det var en utbildning i polisens regi i en eller två dagar. Utbildningen omfattar en överblick av hur det fungerar i arresten.

I hans uppgifter som arrestvakt ingår att se till att de intagna har det bra och att de får mat. Han hjälper också till med tvätten och med avvisitering. En av de viktigaste

uppgifterna är tillsyn. När en person kommer till arresten väntar man på befälet. Sedan ska personen avvisiteras noggrant så att det inte finns några lösa föremål, piercing eller smycken. Om det finns snören i kläderna dras dem ut eller så får personen låna arrestens kläder. Det är för att den intagne inte ska skada sig, förstöra cellen och sådana saker.

Befälet fattar beslut om de intagna ska få sängkläder. Är det ”normal risk” får de sängkläder men om de uppvisat att de är suicidala eller om detta är nämnt så får de inga. När sängkläderna överlämnas tas först plasten runt dem bort. Ibland får de intagna bädda själv och ibland får de hjälp att lägga filten i lakanet.

Den intagne personen sätts sedan in i en cell. Befälet gör bedömningen av hur ofta den intagne ska ha tillsyn. Är det ständig tillsyn ska man vara där och kontrollera hela tiden. Det är vanligt att intervallet bestäms till 15 minuter i början. Den kan också vara 30 minuter eller 60 minuter. 60 minuter är det längsta intervall en intagen kan ha och i sådana fall ska det inte finnas någon risk med personen. Som arrestvakt kan man ha en åsikt om hur ofta det behövs tillsyn, men det är alltid befälet som bestämmer. Om det sker någon förändring av den intagne under tidens gång och man tycker att det finns skäl att ändra tidpunkterna för tillsyn ska befälet kontaktas.

Han startade sitt pass den aktuella dagen kl. 15.00 och skulle jobba till kl. 23.00. Det kan stämma att det satt två personer i den aktuella korridoren, bland annat mannen i cell nummer 13. Det kan också ha funnits omhändertagna personer i en korridor bredvid. Vid överlämningen kl. 15.00 framkom inget särskilt. Det sades inte något om att den intagne personen i cell nummer 13 var någon de skulle vara extra observanta på. Han minns inte att det skulle ha varit särskilt mycket att göra den aktuella eftermiddagen. Det finns alltid tvätt att hantera men maten serveras inte förrän kl. 18.00.

Han hade flera kontakter med den intagne mannen i cell nummer 13 eftersom denne kallade på dem flera gånger angående rökning. Enligt bestämmelserna får de intagna röka i samband med måltid, men mannen ville röka oftare än så. Han försökte förklara

detta för mannen och de hade mycket diskussion kring det. Han och mannen pratade på svenska och de kunde göra sig förstådda med varandra. När han pratade med mannen gick denne ibland runt i cellen, ibland satt han i sängen och ofta stod han vid dörren. Han kan inte minnas att mannen någon gång var på toaletten. Han minns inte om mannen hade bäddat i sängen när han gjorde tillsyn. Han fick inte vid någon av de kontakter han hade med mannen uppfattningen att denne ”stack ut” på något sätt eller att han var i obalans.

Vid ett tillfälle när han tittade till mannen satt denne på sängen och hade ett lakan över benen, som han minns det. Lakanet var ganska långt och hade rosetter i båda ändarna. Lakanet var inte rullat utan fluffigt i mitten. Som han uppfattade det hade mannen knutit rosetterna av remsor från ett annat lakan. Han såg inte några lösa remsor. De frågade mannen vad han gjorde med lakanet och denne svarade att han sysselsatte sig för att han var rastlös och att han gjorde ett spel. Han vill minnas att mannen sa att han gjorde ett utländskt spel. Det kan stämma, som han sagt i polisförhör, att han tänkte att mannen kanske skulle göra ett hopprep. Det är vanligt att de intagna är rastlösa och sysselsätter sig med att göra olika saker, som t.ex. bollar.

Han och Jill Larsson diskuterade om det kunde utgöra någon fara med lakanet men ansåg inte att det var det. Såvitt han känner till går lakanen sönder om man försöker göra något med dem. De antecknade saken på tillsynsbladet kl. 15.32. Anledningen till detta var inte att de tyckte att det var en viktig händelse utan för att man ska skriva att man varit vid cellen och vad som gjorts, om inte samma sak händer flera gånger i sträck. De diskuterade fram och tillbaka om de skulle nämna det för stationsbefälet men eftersom de inte ansåg att det förelåg någon fara så gjorde de inte det. Han har en god relation till Daniel Skoogh och det är inte jobbigt att ta upp något med honom. Det kan vara svårt att nå stationsbefälet precis när det är utsättning kl. 15, men annars är det inte svårt att nå vederbörande.

Han har varit med om att folk har försökt ta livet av sig i arresten tidigare. Någon har försökt bita sig, någon har skurit sig i handlederna och någon har knutit sina byxor runt halsen. Han uppfattade inte alls att den intagne uppvisade suicidrisk och

uppfattade aldrig att det förelåg någon fara. Han har aldrig slagits av tanken på att någon skulle kunna försöka hänga sig i kranen på handfatet eftersom det är så lågt.

En stund senare kom Andreas Lindskog och ytterligare en person för att besöka den intagne. Han vill minnas att han öppnade dörren för dem. Andreas Lindskog sprang in på toaletten och som han minns det sprang Jill Larsson efter. Andreas Lindskog sa att den intagne hade hängt sig och de drog i överfallslarmet. Den intagne fick smärtstimulering och han hörde att denne svarade på det. Det kom flera poliser till platsen. Någon bad om en sax och han vill minnas att han hämtade en. Som han minns det sades det att den intagne hade bakbundet sina händer.

Jill Larsson

Hon har arbetat som väktare sedan 2018 och året därpå började hon arbeta som arrestvakt. Hon har arbetat mycket på arresten i Halmstad men även varit på andra orter. Hon har arbetat med Tommy Andersson flera gånger tidigare. Hon uppfattar honom som väldigt duktig och professionell i det han gör. Hon har gått väktarutbildning och sedan arrestvaktutbildning. Det är utbildning i två dagar i polismyndighetens regi.

I hennes arbetsuppgifter som arrestvakt ingår att ta hand om de intagna, ta ut dem i rastgården, tvätta och servera mat. Främsta uppgiften är att utöva tillsyn över de intagna.

När någon kommer in i arresten avgör stationsbefälet om denne ska avvisiteras och placeras i en cell. Den som tas in får ha ett plagg per kroppsdel. Man tar av de intagna smycken, mobiler och nycklar. Om de har snören i kläderna får de lånekläder, på grund av skaderisken. Så fort någon blir anhållen får denne sängkläder, om inte annat bestäms av stationsbefälet. Om den intagne var suicidal vid ankomst får denne inga sängkläder eftersom denne då kan skada sig.

Hon var med när den intagne mannen i cell nummer 13 kom in den 29 april 2021. Hon måste ha varit med när han avvisiterades. Hon vill minnas att hon var med när han fick sina sängkläder, men hon minns inte om han bäddade med dem. Hon visste att mannen var misstänkt för ett allvarligt brott, men inte vilket. Det fanns inte någonting alls som indikerade självskadebeteende när han sattes in i cellen. I början var det tillsyn var 15:e minut men sedan ändrades det till var 60:e minut. Anledningen till ändringen av tillsynen var att mannen inte hade förändrat sitt beteende. Skulle en intagens beteende förändras rapporteras det till stationsbefälet, som ibland kommer ut själv för att kontrollera. Även förhørsledare som märker någon förändring rapporterar det. Som arrestvakt får man alltid veta sådant och då ändras intervallerna för tillsyn.

Hon arbetade den 30 april 2021 mellan kl. 15.00 och 23.00 tillsammans med Tommy Andersson. Det framkom inget konstigt vid överlämningen och det var inget särskilt med någon riskbedömning. De kontrollerade de som var intagna och såg efter hur det var med dem. De kontrollerade mannen i cell nr 13 flera gånger eftersom han ofta bankade och ringde efter dem. Varje gång de var där såg de honom. Vid något tillfälle stod han vid dörren.

Vid ett tillfälle när de gjorde kontroll hos mannen satt han på sängen med ett lakan över knäet. Lakanet var avlångt och fluffigt i mitten och var knutet i varje ände. Det kan ha varit ovikt men det kan också ha varit dubbelvikt. Knutarna var gjorda av ett annat lakan eller örngott som han hade rivit sönder bitar av. Hon såg inte att det fanns några lösa remsor. De frågade mannen vad han höll på med och han sa då att han gjorde något utländskt spel för att han var uttråkad. Mannen smusslade inte med det han höll på med utan var helt öppen. Hon och Tommy Andersson diskuterade och tänkte att det kunde vara ett hopprep. De flesta som är intagna försöker sysselsätta sig med minsta lilla och till exempel göra pappersflygplan. De ”bollade” hur de skulle göra och ansåg inte att det förelåg någon fara eller risk. Efter det gjorde hon lite extra kontroller av mannen, som hon alltid gör när de intagna inte ligger och vilar. Det hade inte att göra med att hon var orolig för lakanet.

Vid sina kontakter med mannen uppfattade hon inte att det fanns något som gjorde att hon behövde vara extra vaksam. Han var inte ledsen, nedstämd eller inåtvänd och inte heller utåtagerande. Han gick lite fram och tillbaka i cellen ibland men det är normalt. Hade hon någon gång fått känslan av att han kanske skulle skada sig hade hon rapporterat det direkt. Det hade hon gjort även om Tommy Andersson hade gjort en annan bedömning.

Hon var inte med i cellen när Andreas Lindskog tog ner den intagne mannen men hon var med och hjälpte till att klippa av banden som han hade runt handlederna, bakom ryggen. Det var en sängklädesdel och det är den man ser kastas ut genom dörren på filmen. Bandet satt tillräckligt hårt för att det inte skulle gå att få över handen men hon minns inte hur långt avståndet var mellan handlederna. Efter detta hade mannen ständig tillsyn tills han åkte till PIVA.

Hon har erfarenhet av intagna som försökt ta livet av sig i arresten. Det har varit någon som skurit sig på ett blytlås och någon som knutit en tröja runt halsen. Hade hon sett någon som hade tagit av sig tröja eller byxor vid tillsyn hade hon inte reagerat om denne inte uppvisat tecken på risk för suicid. Det är många som tar av sig kläder när det lägger sig för att vila.

Andreas Lindskog

Han skulle besöka en intagen i cell nummer 13 för att meddela honom något. Han gick ner med en kollega och fick hjälp av arrestvakterna att komma in i cellen. Han vill minnas att de ropade och knackade först men att inget hände och att vakterna låste upp. När dörrarna öppnats kikade han in men såg inte någon i cellen. Han tittade in på toaletten och såg att mannen satt hängd i en snara som var fäst i kranen på handfatet. Mannen hade rumpan en bit ovanför marken och hängde med tyngden av överkroppen i snaran så att det blev ett tryck av snaran mot halsen. Det är möjligt att han i polisförhör sagt att mannen ”möjligtvis satt med rumpan i golvet”. Han uppfattade det som att mannen hade nedre delen av benen och låren mot golvet och händerna hårt knutna bakom sig. Han hörde ett snarkande ljud från mannen. Han har

varit med när folk försökt hänga sig förut och känner igen ljudet. Han skyndade fram och lyfte ner mannen från snaran. Det var en ganska lös snara och han behövde inte knyta upp något för att lyfta ner mannen. Han vinklade mannens huvud lite bakåt för att få av snaran. Han la mannen på golvet och en kollega ringde 112. Han kontrollerade att mannen hade puls och viss andning och gjorde därför inte någon HLR. Andningen var rosslande och ansträngd. Ögonen på mannen hade rullat upp lite i huvudet och man kunde bara se ögonvitorna. I det läget fick han inte någon kontakt med mannen. Det anslöt fler kollegor och de tryckte på vissa smärtpunkter för att få respons. Mannen började komma igång och fick bättre andning. Mannen började fokusera och kunde titta på honom och omgivningen. De la mannen på en brits och han pratade lite med honom. Efter en stund kom ambulansen.

Han vet det går väldigt fort när man stänger av blodtillförseln. Hans uppfattning är att han kom in max fem minuter efter att mannen försökt hänga sig. Hade han själv suttit på motsvarande sätt med en snara och bakbundna händer hade han kunnat ställa sig upp och avbryta det hela.

Det händer med jämna mellanrum att folk i arresten knyter saker runt halsen, även sängkläder. Nu är sängkläderna gjorda av papper i stället för av linne, för att det inte ska vara så lätt. Han vet att det hänt även med de nya papperslakanen.

Daniel Skoogh

Han är stationsbefäl och ansvarig för arbetsledningen och arresten. Han har arbetat med Tommy Andersson och Jill Larsson många gånger och känner dem lite grann. De har alltid haft en bra relation och det har aldrig varit några klagomål eller oegentligheter. De har kommit till honom om det varit något de velat diskutera.

Det är normalt att en intagen först har tillsyn var 15:e minut och att den sedan ändras till var 60:e minut. Om inte något händer löper tillsynen sedan på med det intervallet. Arrestvakterna har kontinuerlig kontakt med de intagna och ”flaggar” för stationsbefälet om något avviker.

I normalfallet har alla anhållna sängkläder. Om någon har uppvisat självskadebeteende, uttryckt livsleda eller är väldigt våldsam kan man sätta personen i en cell som är mer sparsamt möblerad och ta bort sängkläderna. Om det är väldigt allvarlig kan de få kläder som de inte kan skada sig med. Han kan inte minnas att det hänt något med sängkläder på arresten i Halmstad tidigare.

Han minns inte exakt hur det gick till när den aktuella mannen togs in. Det gjordes en säkerhetsbedömning och en sådan följs löpande upp. Han tjänstgjorde den 30 april 2021, liksom Tommy Andersson och Jill Larsson. När han tog över passet fick han inte överlämnat att det skulle vara något speciellt med mannen.

Kl. 15.00 var det som vanligt utsättning för hela länets ingripanderesurser, som leddes av honom själv och yttre befäl. Som stationsbefäl är han tillgänglig på telefon hela tiden, även under utsättningen. Arrestpersonalen kan alltid nå honom. När han kom tillbaka från utsättningen loggade han in på datorn. Andreas Lindskog kom och meddelade honom att de skulle underrätta den intagne mannen att han var fortsatt anhållen. Kort därefter gick överfallslarmet i arresten. Flera patruller begav sig dit. Han möttes av Tommy Andersson eller Jill Larsson som berättade att mannen hade försökt ta livet av sig genom att hänga sig. Han ringde efter ambulans.

Det var mycket folk i arresten som jobbade med mannen. Han tittade in i cellen och såg att mannen låg på golvet. Mannen var omtöcknad men han minns inte om han var vaken eller avsvimnad. Man försökte få kontakt med mannen men denne svarade inte på tilltal. Mannen fick smärtstimulering genom att man gnuggade honom på revbenen och det blev då viss reaktion. När ambulanspersonalen kom gjordes bedömningen att mannen inte var allvarligt skadad och därför inte behövde åka med dem. Han minns inte om mannen hade några skador över huvud taget. Han ringde dit en jourläkare som utfärdade ett vårdintyg och mannen fördes sedan till PIVA. Efteråt fotograferade han lakanet men han vet inte vad som hände med det efteråt.

Det som hände var en allvarlig incident. Han tittade på tillsynsbladet och såg att det stod att mannen hade rivit sönder lakan. Som stationsbefäl hade han absolut velat veta

det. Hade han fått veta det hade det kunnat föranleda en annan risk- och säkerhetsbedömning från hans sida. Han hade velat att man hade tagit ut det sönderrivna lakanet, eftersom man lättare kan skada sig på ett trasigt lakan. Hade han fått veta att den intagne kanske tillverkade ett hopprep hade han inte godtagit den förklaringen eftersom ett hopprep inte heller ska vara i en polisarrest. Hans uppfattning är att en situation där någon river sönder ett lakan är en incident som ska rapporteras enligt arbetsordningen. Han pratade med Tommy Andersson och Jill Larsson efteråt och sa till dem att de borde ha berättat för honom om lakanet. De höll med och sa att det borde de ha gjort. Han vill minnas att de hade frågat mannen vad han gjorde och att han hade svarat att han tillverkade något spel.

Tingsrättens bedömning

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften ska enligt 20 kap 1 § brottsbalken dömas för tjänstefel. Om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa, ska inte dömas till ansvar.

Av polismyndighetens anvisningar för Avarns personal framgår bland annat att tillsynen över intagna i arresten primärt är Avarns personals ansvar att utföra då de är i tjänst och att den ska utföras enligt stationsbefälets beslut. Av arbetsinstruktion för arresten LPO Halmstad framgår bland annat att stationsbefälet alltid ska kontaktas vid en incident med en frihetsberövad. Av polismyndighetens handbok för arrestverksamhet framgår bland annat att inom arrestverksamheten är tillsynen av de intagna högsta prioritet och att syftet med tillsynen är att kunna kontrollera behov av att föra personen till sjukvård eller tillkalla läkare och att utforma verkställigheten så att negativa följder av frihetsberövandet motverkas. Det framgår också att rekommendationen är att gripna personer tillses minst var femtonde minut under de första timmarna av frihetsberövandet för att minska risken för självskaedhandlingar och för att arrestpersonalen ska kunna bilda sig en uppfattning om personen samt att ett beslut om tillsynsfrekvens alltid ska föregås av en noggrann individuell bedömning,

varvid hänsyn ska tas till ålder, brottets art och övriga riskfaktorer. Rekommendationen är enligt handboken att gripna och anhållna tillses minst en gång i timmen dygnet runt.

Det är genom utredningen i målet visat att Tommy Andersson och Jill Larsson börjat sitt arbetspass kl. 15.00 och att de herefter utövat tillsyn av den intagne mannen i cell nummer 13 oftare än det intervall på 60 minuter som var beslutat. Det åklagaren lagt dem till last är inte underlåtenhet att utöva tillsyn, utan underlåtenhet att ingripa eller anmäla till stationsbefälet när de i samband med tillsyn kl. 15.32 uppmärksammade att den intagne mannen, som de antecknat på arrestantbladet, ”rivit sönder ett lakan och rullat ihop ett annat”.

Tillsyn av frihetsberövade personer är en uppgift som måste skötas med högsta prioritet. Det finns tydliga anvisningar om detta till den som arbetar i arresten, liksom om att avvikelser ska anmälas till stationsbefälet eller hanteras på annat sätt. Både Tommy Andersson och Jill Larsson har varit medvetna om vad som ålegat dem i tjänsten. De har också var och en några års erfarenhet av arbetet. Inget har framkommit om att det vid tidpunkten varit särskilt hög arbetsbelastning eller förelegat andra yttre omständigheter som inverkat på deras förutsättningar att agera.

I efterhand kan konstateras att ett ingripande från Tommy Anderssons och Jill Larssons sida när de uppmärksammade den intagne mannens förehavanden med lakanet sannolikt medfört en annan händelseutveckling än den som följde. Fråga är emellertid om de i den aktuella stunden har åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att underlåta att ingripa och om detta i så fall skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Tommy Andersson och Jill Larsson har som ovan angetts utövat tillsyn över den intagne mannen i större omfattning än som varit beslutat. De har enligt tingsrättens uppfattning utfört sina arbetsuppgifter på ett korrekt och omsorgsfullt sätt. Av deras egna uppgifter framgår att de diskuterat den intagne mannens förehavanden med lakanet men efter noggrant övervägande gjort bedömningen att det inte förelåg någon fara och att det därmed inte fanns något skäl att ingripa. Vid sin bedömning har de

beaktat att mannen enligt beslut från stationsbefälet haft tillsyn med intervall om 60 minuter, vilket är den längsta tillåtna tiden, och att det inte framkommit några indikationer över huvud taget på att mannen var suicidbenägen eller på annat sätt psykiskt instabil. Deras agerande har inte berott på slarv eller lättja utan är resultatet av en felbedömning i stunden, som enligt tingsrättens uppfattning varken varit uppsåtlig eller oaktsam. Åtalet för tjänstefel kan därför inte vinna bifall.

Särskilt yrkande

Yrkandet om beslag är lagligen grundat och ska bifallas.

Övriga frågor

De av Stellan Elmgren och Björn Hurtig framställda kostnadsanspråken är skäligen och ska bifallas. Med hänsyn till utgången i målet ska dessa kostnader stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-01)

Överklagande ska ha inkommit till tingsrätten senast den 1 april 2022 och vara ställt till Hovrätten för Västra Sverige.

På tingsrättens vägnar

Anna Trulsson

Skiljaktig mening, se bilaga

I målets avgörande har deltagit rådmannen Anna Trulsson (skiljaktig) samt nämndemännen Leif Grenlund, Dan Hagung (skiljaktig) och Lars-Roland Svensson.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se